

• **75 rocznica śmierci Haliny Kowalskiej-Rypowej (1 VI 1899–19 III 1927)**, fykologa, ur. we wsi Fidor w dawnym pow. koneckim, pracownika Zakładu Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu Warszawskiego, badaczki m.in. flory glonów jezior torfowcowych w okolicach jez. Wigry, autorki pracy *Merismopedia (Pseudoholopedia) gigas nov. subgen. nov. sp.* (1925).

• **60 rocznica śmierci Karola Karpowicza (1 II 1869–1942)**, przyrodnika, ur. w Czombrowie na Białorusi, zm. na zesłaniu w Rosji, badacza flory i entomofauny Mińszczyzny i Grodzieńszczyzny, autora prac florystycznych m.in. *Przyczynki do znajomości flory powiatu Nowogródzkiego* (1930).

• **30 rocznica śmierci Marii Berner (22 VIII 1908–11 II 1972)**, farmaceutki, ur. w Brzesku k. Krakowa, zm. w Krakowie, doktora farmacji Uniwersytetu Warszawskiego, pracowała w aptekach Lublińca, Warszawy i Krynicy, autorka artykułów z zakresu ziołarstwa i uprawy roślin leczniczych.

Alicja ZEMANEK

SPRAWOZDANIA ZE SPOTKAŃ NAUKOWYCH SCIENTIFIC MEETING REPORTS

XX SYMPOZJUM SEKCJI FYKOLOGICZNEJ W RAMACH 52. ZJAZDU POLSKIEGO TOWARZYSTWA BOTANICZNEGO (POZNAŃ, 24–28 WRZEŚNIA 2001)

20th Symposium of Phycological Section
on 52nd Congress of Polish Botanical Society
(Poznań, Poland, 24–28 September 2001)

Kolejne, już XX, Sympozjum Sekcji Fykologicznej Polskiego Towarzystwa Botanicznego odbyło się w tym roku w Poznaniu podczas 52. Zjazdu Towarzystwa. Na tym spotkaniu naukowym polskich fykologów (54 osoby), z udziałem 7 osób z zagranicy, zaprezentowano łącznie 14 referatów oraz 40 plakatów.

W czasie ceremonii otwarcia Zjazdu uhonorowano medalem im. Prof. Hryniewieckiego wieloletnią przewodniczącą Sekcji, prof. dr hab. Jadwigę Siemińską, w dowód uznania jej zasług w popularyzacji wiedzy taksonomicznej z zakresu botaniki, w szczególności taksonomii *Bacillariophyceae*. Prof. dr. Haroldowi G. Marshallowi, algologowi ze Stanów Zjednoczonych (Old Dominion University, Virginia) nadano honorowe członkostwo Polskiego Towarzystwa

Botanicznego, doceniając w ten sposób jego osiągnięcia naukowe, długoletnią współpracę z polskimi fykologami, jak również stwarzanie możliwości odbywania na jego uczelni stażów naukowych przez młodych naukowców.

Przewodnim tematem obrad była problematyka humifikacji i eutrofizacji ekosystemów wodnych, czemu szczególnie poświęcone były dwa wykłady otwierające sympozjum. Pierwszy z nich wygłosił Prof. dr Colin S. Reynolds, uhonorowany niedawno przez królową Wielkiej Brytanii Elżbietę II Krzyżem Imperium Brytyjskiego za osiągnięcia naukowe i wkład w rozwój światowej fykologii i limnologii. Przedstawił on zagadnienie eutrofizacji ekosystemów wodnych, z uwzględnieniem znaczenia fosforu w tym procesie. Swego rodzaju koreferatem był wykład dr hab. Barbary Szpakowskiej, odnoszący się do pochodzenia i wpływu substancji humusowych na chemizm wód. Autorka zaprezentowała między innymi możliwość kompleksowania metali ciężkich oraz fosforu przez substancje humusowe, jak również rolę buforową stref brzegowych ekosystemów wodnych w zlewniach rolniczych.

Tematyka sympozjum rozwinięta została w referatach odnoszących się do reakcji glonów w ekosystemach wodnych poddawanych procesom naturalnej i antropogenicznej eutrofizacji lub/i humifikacji. Zaprezentowano zarówno dynamikę zbiorowisk glonów w ekosystemach zeutrofizowanych (H. Bucka, E. Wilk-Woźniak i G. Pająk: „Podobieństwa i różnice struktury i dynamiki fitoplanktonu w wybranych eutroficznych zbiornikach wodnych Polski Południowej”), jak i florę wybranych grup systematycznych (K. Wołowski: „Eugleniny (*Euglenophyceae*) jako wskaźniki wód silnie zeutrofizowanych”).

Zmienność zbiorowisk glonów ekosystemów wodno-torfowiskowych, podlegających naturalnej presji substancji humusowych, przybliżona została w referatach wygłoszonych przez U. Jakubowską (glony torfowisk) oraz E. Szeląg-Wasielewską (fitoplankton jeziora dystroficznego). Zagadnienia dynamiki czynników fizyczno-chemicznych oraz zbiorowisk glonów w zbiornikach humusowych poddanych silnej presji antropogenicznej omówione zostały przez A. Hutorowicza w wystąpieniu „Zmiany warunków fizyczno-chemicznych i planktonu roślinnego w humusowym jeziorze Smolak wywołane wapnowaniem i nawożeniem” oraz M. Grabowską w referacie „Fitoplankton płytkiego polihumusowego zbiornika zaporożego Siemianówka”

Uczestnicy sympozjum mogli również zapoznać się z wpływem związków organicznych na proces inkorporacji żelaza przez komórki glonów (J. Kosako-

wska) oraz z plastycznością trudnego do identyfikacji taksonomicznej rodzaju *Desmodesmus* (L. E. Shubert i A. Massalski). Dwa referaty odnosiły się do bioindykacyjnych właściwości okrzemek, mogących wskazywać, między innymi, na zmiany kwasowości środowiska wodnego (J. Kwandrans; oraz zespół pod kierunkiem A. Pouličkové).

Sesje plakatowe prezentujące przekrój tematów badawczych podejmowanych aktualnie przez uczestników sympozjum, zostały podzielone na trzy szersze grupy tematyczne. Pierwsza z nich obejmowała przede wszystkim plakaty (16), odnoszące się do zbiorowisk fitoplanktonu i ich dynamiki w różnorodnych genetycznie ekosystemach wodnych (m.in. A. Hutorowicz i W. Krzywosz: „Fitoplankton Narwiańskiego Parku Narodowego”) oraz oceny procesu eutrofizacji i saprobizacji jezior (np. J. Cieściński, M. Wiśniewska i J. C. Druart), czy też rzek (A. Zgrundo, K. Dobroń i B. Bogaczewicz-Adamczak).

Cześć druga sesji plakatowej (19 plakatów) poświęcona była zwłaszcza florze glonów (m. in. J. Cała: „Nowe i rzadkie gatunki *Xantophyceae* w Polsce”; J. Dziedzic: „Ramienice w rezerwacie „Jezioro Karas” na Pojezierzu Iławskim”; P. V. Eloranta, J. Kwandrans: „Rozmieszczenie i ekologia rodzaju *Leanea* w wodach płynących Europy”; J. Picińska-Fałtynowicz: „Bioróżnorodność, liczebność i zmienność sezonowa zbiorowisk glonów psammonu plaży polskiego Bałtyku”). Na uwagę zasługiwała też grupa posterów przybliżających glony cennych ekosystemów torfowiskowych z różnych rejonów Polski (Roztocze – A. Szczurowska; rejon Milicza – M. Pietryka; Bory Tucholskie – M. Sitkowska i J. Żelazna-Wieczorek).

W trzeciej, zróżnicowanej tematycznie grupie posterów (5) przedstawiono między innymi informacje na temat zmienności zbiorowisk glonów jezior eutroficznych, zarówno w czasie (A. Napiórkowska i A. Hutorowicz), jak i przestrzeni (A. Pelechata, M. Pelechata, L. Burchardt i J. Siepak). Interesujące dane na temat toksyn sinicowych i warunków środowiskowych ich powstawania w zbiorniku zaporowym zaprezentował zespół badaczy lubelskich (pod kierunkiem T. Skowrońskiego i I. Wojciechowskiego).

W ramach sympozjum odbyła się wystawa eksponatów zielonokowych glonów i sinic z kolekcji zielonoków będących w posiadaniu Zakładu Hydrobiologii UAM, obejmujących 1600 numerów z różnych grup taksonomicznych (M. Gąbka i A. Pelechata). Uczestnicy z uznaniem i radością odnieśli się również do galerii zdjęć autorstwa J. Słupskiego, będących fotoreportażem z poprzedniego zjazdu Sekcji w Borach Tucholskich, jak również do wystawy pasteli J. Winkle-

ra z cyklu „Impresje botaniczne”. Dużym zainteresowaniem cieszył się specjalny referat wygłoszony wieczorem trzeciego dnia Zjazdu przez dr. hab. A. Hutorowicza, na temat taksonomii i rozmieszczenia geograficznego ramienic, w tym rzadko występujących na terenie Europy.

Dyskusja kończąca obrady Sekcji, prowadzona przez prof. dr. hab. L. Burchardt, poświęcona była aspektem badań taksonomicznych i badań ekologicznych glonów. Podkreślono znaczenie prawidłowej identyfikacji taksonomicznej w badaniach ekologicznych oraz potrzebę prowadzenia dokumentacji graficznej i zielnikowej w badaniach florystycznych. Zauważa się wzrost zainteresowania taksonomią wybranych grup glonów, szczególnie wśród młodych fykologów. Zwolennicy obu nurtów badawczych w fykologii – ekologicznego i taksonomicznego, w podsumowaniu przywołali przewodni temat poprzedniego sympozjum: „Ekologia i taksonomia glonów – małżeństwo z rozsądku?”.

Dwie jednodniowe wycieczki, odbywające się w ramach 52. Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego: „Jezioro Biskupińskie. Stan biologiczny jeziora na tle „eutrofizacji kulturowej” oraz „Jeziora rynny kórnicko-zaniemskiej – eutrofizacja czy humifikacja?”, zakończyły XX Sympozjum Sekcji Fykologicznej PTB. XXI spotkanie badaczy glonów i ich sympatyków zorganizowane zostanie przez fykologów wrocławskich w Górach Izerskich, w 2002 r.

Paweł M. OWSIANNY

**POŁĄCZONE ZEBRANIE KOMISJI HISTORII
NAUK PRZYRODNICZYCH KOMITETU
HISTORII NAUKI I TECHNIKI PAN I ZESPOŁU
HISTORII BIOLOGII INSTYTUTU HISTORII
NAUKI PAN (WARSZAWA, 9 LISTOPADA 2001)**

**Joint meeting of the Natural Science History
Section of the Committee for the History of
Sciences and Technology of the Polish Academy
of Sciences and the Committee for Studies on
the History of Biology of the Institute of
History of Science of the Polish Academy of
Sciences (Warsaw, Poland, 9 November 2001)**

Połączone zebranie Komisji Historii Nauk Przyrodniczych KHNiT PAN i Zespołu Historii Biologii Instytutu Historii Nauki PAN odbyło się w Pałacu Staszica w Warszawie. W pierwszej części zebrania referat pt. „*Index Seminum* Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Wrocławskiego” przedstawiła dr Magdalena Mularczyk (Uniwersytet Wrocławski). Tematem jej wystąpienia był najstarszy, opublikowany w

1818 r. spis nasion. Spis ten zawierał 1364 pozycje. Prawie 75% z nich autorka zdołała zidentyfikować przy pomocy *Index Kewensis* i przyporządkować do 72 rodzin. Na podstawie wszechstronnej i żmudnej analizy tego spisu nasion dr M. Mularczyk nie tylko wyjaśniła przyczyny takiego, a nie innego zestawu gatunków, lecz również m.in. zrekonstruowała ówczesny stan kolekcji roślin we wrocławskim Ogródku Botanicznym, a nawet kontakty z innymi tego typu placówkami w Europie. Referat ten, wzorowy pod względem metodologicznego opracowania i wykorzystania źródeł, wywołał długą i niezwykle interesującą dyskusję. Podkreślano zarówno znaczenie tego typu źródeł w badaniach historycznych, jak i niedoceniające ich przez niehistoryków botaniki, próbowano też m.in. wyjaśnić brak kontaktów Wrocławia z Wilnem w tamtych czasach.

W drugiej części połączonego zebrania doc. dr hab. Wanda Grębecka (Instytut Historii Nauki PAN) przedstawiła program pracy nad przygotowaniem sesji poświęconej 200. rocznicy powołania Gimnazjum (Liceum) Wołyńskiego w Krzemieńcu. Po przedyskutowaniu różnych problemów związanych z przygotowaniem sesji i wskazaniu głównych trudności (m.in. większość źródeł historycznych znajduje się obecnie na terytorium Ukrainy i jest niedostępna), zaproponowany program pracy został przez obecnych na zebraniu przyjęty.

Piotr KÖHLER

**ZEBRANIE KOMISJI HISTORII NAUKI
POLSKIEJ AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
(KRAKÓW, 20 LUTY 2002)**

**Meeting of the Commission on the History of
Science of the Polish Academy of Art and
Sciences (Cracow, Poland, 20 February 2002)**

W dniu 20 lutego 2002 r. odbyło się w Małej Auli Polskiej Akademii Umiejętności zebranie naukowe, podczas którego dr Piotr Köhler wygłosił referat pt. *Botanika w Towarzystwie Naukowym Krakowskim, Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Umiejętności (1815–1952)*. W wystąpieniu przedstawione zostały rezultaty siedmioletnich badań nad historią botaniki w TNK, AU i PAU. Ewolucja tych instytucji i samej botaniki na przestrzeni 137 lat objętych badaniami, oraz ogromna liczba publikacji botanicznych i materiałów archiwalnych wymusiły konieczną selekcję przedstawionych zagadnień. Spośród kwestii związanych z obecnością botaników w tych instytucjach omówione zostało: ich członkostwo, udział we władzach oraz otrzymane stypendia; natomiast spo-

śród problemów związanych z obecnością zagadnień botanicznych w pracach TNK, AU i PAU – przede wszystkim tematyka botaniczna naukowych posiedzeń oddziałów i wydziałów, programy badawcze, ich realizacja i merytoryczna ocena dorobku, kontakty zagraniczne i zbiory naukowe.

W Towarzystwie Naukowym Krakowskim było 38 botaników, a 37 – w Akademii. W obu instytucjach stanowili niecałe 5% członków. Prezesem TNK był tylko jeden botanik – w latach 1831–1833 Alojzy Rafał Estreicher (1786–1852); żaden botanik nie był prezesem Akademii. Kierowali natomiast przez długie lata jej Wydziałem III Matematyczno-Przyrodniczym. Referaty botaniczne stanowiły aż 17,38% spośród wszystkich 4373 wygłoszonych podczas posiedzeń tego wydziału. Najwięcej dotyczyło fizjologii (160) i systematyki (159). Agendą finansującą badania botaniczne była Komisja Fizjograficzna założona w 1865 r. Plan badań botanicznych opracowany został przez profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego – Ignacego Rafała Czerwiakowskiego (1808–1882). Dzięki tej komisji 158 botaników zrealizowało 470 botanicznych tematów badawczych i opublikowało co najmniej 937 prac. Komisja rozwiązana została w 1945 r. W jej miejsce utworzono Komitet Badań Fizjograficznych, działający w latach 1946–1952. Sfinansował on 67 botanikom realizację 157 tematów badawczych, których rezultatem było opublikowanie co najmniej 267 prac. Główną formą kontaktów TNK, AU i PAU z zagranicą była wymiana wydawnictw. Stypendia otrzymało 30 botaników (5,8% wszystkich przyznanych). Stypendia te przyczyniły się przede wszystkim do niezbędnego rozwoju kadry uczonych oraz do utrzymania łączności botaniki polskiej z zagranicą. Botaniczne zbiory naukowe TNK, AU i PAU to zielnik i biblioteka. Oba znajdują się obecnie w Instytucie Botaniki im. W. Szafera PAN w Krakowie. Analiza dorobku botanicznego dokonana została zarówno w aspekcie ilościowym, jak i historycznym. Dorobek botaniczny TNK, AU i PAU liczy co najmniej 3882 prace, wśród nich jest 92,25% naukowych, a tylko 7,75% nienaukowych. Ich autorami było 560 osób, ale zaledwie 44 z nich (7,9%) opublikowało ponad połowę wszystkich prac (50,5%). Prace botaniczne można zaklasyfikować do 11 głównych działów: florystyka; ekologia; morfologia, anatomia, cytologia i embriologia; systematyka; fizjologia; paleobotanika, palinologia i dzieje rozwoju roślinności; historia botaniki, dzieje uprawy roślin, bibliografie; fitogeografia; botanika farmaceutyczna; genetyka; ochrona przyrody. Wartość botanicznego dorobku Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Umiejęt-

ności dla nauki polskiej jest niepodważalna, a dla polskiej botaniki ma wręcz podstawowe znaczenie. Natomiast w nauce światowej jest on stosunkowo mało znany.

Po referacie wywiązała się bardzo długa (trwająca prawie tak długo, jak sam referat) dyskusja. Uczestnicy zebrania interesowali się wieloma aspektami poruszonych w wystąpieniu problemów. Próbowali również uzyskać szczegółowe informacje dotyczące zagadnień aktualnie przez nich opracowywanych, m.in. wzajemnych relacji Komisji Fizjograficznej i Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika, czy teje Komisji i Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, kobiet w Akademii itp. Komisja Historii Nauki PAU planuje wydać przedstawione opracowanie.

Piotr KÖHLER

**„POLSKIE PARKI NARODOWE – ICH ROLA
W ROZWOJU NAUK PRZYRODNICZYCH” –
KONFERENCJA JUBILEUSZOWA Z OKAZJI
80-LECIA BIAŁOWIESKIEGO PARKU
NARODOWEGO
(BIAŁOWIEŻA, 11–14 MARCA 2002)**

**„Polish National Parks – their role in progress
of nature sciences” – Jubilee Conference on 80th
anniversary of Białowieża National Park
(Białowieża, Poland, 11–14 March 2002)**

**Polskie parki narodowe
– ich rola w rozwoju nauk przyrodniczych**

**Konferencja Jubileuszowa z okazji 80-lecia
Białowieżskiego Parku Narodowego
Białowieża, 11–14 marca 2002 r.**

Rok 2002 jest rokiem Białowieżskiego Parku Narodowego, najstarszego tego typu obiektu w Polsce. Jego początek sięga 1921 roku. Wielkie znaczenie Parku wynika z zachowanych ekosystemów reprezentujących lasy naturalne o cechach lasu pierwotnego, o skomplikowanej strukturze, bogactwie flory i fauny. Ze względu na swój charakter Park jest od wielu lat obiektem badań przyrodniczych naukowców z całego kraju, a także z zagranicy. W Białowieży powstały stałe placówki naukowe, takie jak filia Instytutu Badawczego Leśnictwa, Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża Stacja Geobotaniczna Uniwersytetu Warszawskiego, Pracownia Demografii Roślin Instytutu Botaniki PAN.

Organizatorami Jubileuszowej Konferencji związanej z 80. rocznicą utworzenia obiektu chronionego w Puszczy Białowieżskiej były dwie instytucje: Białowieżski Park Narodowy i Krajowy Zarząd Parków Narodowych. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był długoletni dyrektor BPN – dr Czesław Okołów, ponadto w Komitecie znaleźli się: prof. Joanna Pijanowska i dr hab. Bogumiła Jędrzejewska (członek Rady Parku) oraz pracownicy Parku – dr Bogdan Jaroszewicz i mgr Andrzej Keczyński. Konferencja odbywała się w nowym budynku Muzeum Przyrodniczego Białowieżskiego PN, który powstał na miejscu dawnej restauracji i hotelu „Iwa”.

Ze względu na znaczenie Białowieżskiego PN i niezwykle jego jubileusz, w Konferencji uczestniczyło ponad 200 osób. Uczestnicy przybyli z ponad 40 miast i miejscowości. Najwięcej osób przyjechało do Białowieży z Warszawy i okolic stolicy, Krakowa, Poznania i Wrocławia. Oczywiście, reprezentacja miejscowych instytucji była również bardzo liczna.

Wyniki swoich badań prezentowały pracownie naukowe prawie wszystkich parków narodowych oraz naukowcy wielu wyższych uczelni (Uniwersytet Warszawski wraz z Białowieżą Stacją Geobotaniczną, Uniwersytet Adama Mickiewicza, Akademia Wychowania Fizycznego – Gorzów Wielkopolski, Akademia Rolnicza – z Poznania, Lublina i Wrocławia, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Akademia Świętokrzyska, Politechnika Wrocławska, Akademia Podlaska, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Uniwersytet Jagielloński, Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania – Warszawa), instytutów Polskiej Akademii Nauk (Zakład Badania Ssaków, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania, Instytut Parazytologii, Instytut Botaniki, Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt, Stacja Ba-

dawcza Rolnictwa Ekologicznego i Hodowli Zachowawczej Zwierząt – Popielno, Zakład Badań Środowiska Rolniczego i Leśnego), a ponadto innych instytucji naukowych, jak Instytut Badawczy Leśnictwa (Kraków, Białowieża, Warszawa), Instytut Fizyki Jądrowej, Instytut Rybactwa Śródlądowego. Uczestnikami konferencji byli też liczni przedstawiciele Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych oraz nadleśnictw.

W ciągu dwóch dni wygłoszono 34 referaty oraz zaprezentowano ponad 100 posterów. Ze względu na poruszane zagadnienia referaty zgrupowano w 7 sesjach tematycznych. Pierwszy dzień poświęcono referatom dotyczącym dynamiki ekosystemów, ochronie i ekologii zwierząt oraz zagadnieniom z zakresu przyrody nieożywionej. W ciągu drugiego dnia omawiano problemy związane z lasami parków narodowych, wodą i zwierzętami wodnymi, czynną ochroną ekosystemów i gatunków, mówiono też o znaczeniu parków narodowych dla nauki i edukacji. Każdy dzień obrad kończyły sesje posterowe, które grupowały plakaty według następujących zagadnień: dynamika ekosystemów, ochrona i ekologia roślin, ochrona i ekologia zwierząt, woda i zwierzęta wodne i przyroda nieożywiona. Można powiedzieć, że na tej konferencji zagadnienia dotyczące zarówno roślin, jak i zwierząt były jednakowo licznie reprezentowane. Mniej było prezentacji badań związanych z zanieczyszczeniami i ich efektami.

Do najciekawszych referatów i posterów należały te, w których omawiano wyniki badań prowadzonych na stałych powierzchniach w długich okresach czasu, jak np. dynamika roślinności runa drzewostanów naturalnych Białowieskiego PN w okresie 40 lat, wieloletnie badania nad dynamiką liczebności ssaków w BPN, badania dotyczące rozwoju lasu objętego ochroną ścisłą na przykładzie Bukowej Góry w Roztoczańskim PN, czy geobotaniczne efekty zaniechania wypasu na przykładzie Doliny Chochołowskiej w Tatrach, badania struktury i dynamiki zbiorowisk leśnych Gorczańskiego PN w oparciu o sieć regularnie rozmieszczonych powierzchni próbnych i in. Wiele uwagi poświęcono gatunkom rzadkim i zagrożonym (storczyki, żółw błotny, bocian czarny, ryś, wilk, rak szlachetny, nietoperze, chrząszcze nadrzewne i wiele innych). Znaczna część posterów dotyczyła określonych grup systematycznych roślin i zwierząt, ich biologii i ekologii (np. wątrobowców wybranych parków narodowych, zasobów storczykowatych, zasobów grzybów entomopatologicznych, roztoczy parków narodowych, niesporczaków, saprofitycznych mieszczniaków w zbiorowiskach leśnych, mechowców, zgrupowań pajaków) lub konkretnych gatunków ro-

ślin i zwierząt (np. ekologii podbiałka alpejskiego, obserwacji naturalnych populacji liczydła górskiego, wpływu światła na fenologię i zmienność niecierpka drobnokwiatowego w grądzie, populacji jastrzębia w parkach narodowych, funkcji głosu u derkacza, odżywianiu się kormorana czarnego itp.). Wiele obserwacji dotyczyło wybranych gatunków drzew, ich biologii i ekologii, np. występowaniu i zmienności genetycznej sosny błotnej, odnowieniom świerka, rozmieszczeniu obcych gatunków drzewiastych w Puszczy Białowieskiej, zmienności marginalnej populacji jodły pospolitej w Puszczy Białowieskiej, występowaniu jodły w Parku Narodowym Gór Stołowych, pochodzeniu nasadzeń jodły w Białowieskim PN, analizie przyrostów rocznych świerka w Puszczy Białowieskiej, strukturze genetycznej wybranych populacji świerka i kosodrzewiny w Tatrzańskim PN. Kilka posterów dotyczyło pasożytów zwierzęcych (pasożytów wewnętrznych bobrów, fauny nicieni żołądkowo-jelitowych żubrów, ekspansji pasożyta azjatyckiego *Ashworthius sidemi* wśród przeżuwaczy), kornikom i efektom ich oddziaływania na wybranych obszarach leśnych oraz innym owadom uszkadzającym nasiona i szyszki, a także gatunkom ekspansywnym (np. norka amerykańska). Nie mogło zabraknąć na tej konferencji referatów i posterów dotyczących żubra – historii restytucji tego gatunku, obecnych zasobów, trudności hodowli wynikających z ograniczonej różnorodności genetycznej gatunku i przyszłości tego gatunku. Niezwykle ciekawy był wygłoszony poza programem referat na temat wielkości populacji wilka w północno-wschodniej części Polski, arealów zajmowanych przez poszczególne grupy, ich wędrówek oraz roli tego gatunku w ekosystemie leśnym. Wszystkie wystąpienia referatowe wywoływały wiele pytań, lecz ze względu na bardzo napięty program konferencji dyskusje nad nimi były mocno ograniczone. Na sesjach posterowych było jednak dość czasu na kontynuację wyjaśnień, uzupełnianie informacji i zaspokojenie nurtujących problemów metodycznych.

W trakcie konferencji odbyły się ponadto dwa spotkania zorganizowane dla zainteresowanych metodami GIS i warsztaty dla pracowników naukowych parków narodowych nt. przygotowywania wniosków grantów do KBN. W trzecim dniu konferencji zorganizowano piesze wycieczki trzema różnymi szlakami, prowadzającymi przez obszar podlegający ścisłej ochronie w obrębie Białowieskiego PN. Organizatorzy zadbali również o nieformalne kontakty uczestników, organizując wieczorem wspaniałe ognisko.

W ciągu krótkich przerw między sesjami uczestnicy mogli obejrzeć niewielką wystawę prezentującą

zarówno rodzimą, jak też egzotyczną faunę ptaków (kiwi, emu, liczne kolibry, etc.), wystawę ssaków występujących w białowieskim lesie (łącznie z żubrami i rysiami) oraz ekspozycję pokazującą rolę martwego drewna w ekosystemie leśnym. W najstarszym w Białowieży budynku (z 1845 r.), znajdującym się w Parku Pałacowym (dziś Ośrodek Edukacji Przyrodniczej BPN), dostępna była ekspozycja poświęcona prof. Janowi Jerzemu Karpińskiemu, na której przedstawiono nie tylko dokumenty łączące się z osobą wieloletniego dyrektora Białowieskiego PN, ale również naukowe przybory i laboratoryjne wyposażenie sprzed wielu lat (np. niezwykle ciekawe porcelanowe młyny kulowe do rozdrabniania materiału roślinnego). W kularach wydawnictwo PWN sprzedawało swoje książki; dostępne również były inne wydawnictwa, głównie dotyczące Białowieskiego PN.

Konferencja Jubileuszowa w Białowieży była bardzo udana zarówno pod względem merytorycznym, jak i organizacyjnym; pokazała wielość i różnorodność badań wykonywanych w parkach narodowych. O jej znaczeniu świadczy choćby znaczna liczba zgłoszonych prezentacji oraz wielkie zainteresowanie uczestników przejawiające się również w spontanicznych dyskusjach. Streszczenia referatów i posterów ukazały się w materiałach konferencyjnych, które otrzymali uczestnicy konferencji, natomiast wszystkie nadesłane publikacje będą wydane w dwóch czasopismach: *Kosmos* oraz *Parki Narodowe i Rezerwy Przyrody*.

Barbara GODZIK

Z ŻYCIA PTB

POLISH BOTANICAL SOCIETY NEWS

**52. ZJAZD POLSKIEGO TOWARZYSTWA
BOTANICZNEGO,
POZNAŃ, 23–28 WRZEŚNIA 2001**

**52nd Congress of Polish Botanical Society,
Poznań (Poland), 23–28 September 2001**

W dniach 23–28 września 2001 r. na terenie Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu odbył się pierwszy w nowym Millennium 52. Zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Organizatorzy Zjazdu, pozostający pod przemożnym wrażeniem eksplozji dokonań biologii molekularnej i jej roli jako czynnika integrującego wszystkie gałęzie nauk botanicznych, nadali Zjazdowi hasło „Botanika w dobie biologii molekularnej”.

Właściwe obrady poprzedziło posiedzenie Zarządu Głównego PTB oraz Walne Zgromadzenie Delegatów, które udzieliło absolutorium ustępującemu Zarządowi i wybrało nowe władze na następną, trzyletnią kadencję. Prezesem PTB został po raz drugi prof. dr hab. Zbigniew Mirek. Pierwszy dzień Zjazdu rozpoczęła oficjalna uroczystość otwarcia, którą poprowadzili: przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Zjazdu, prof. dr hab. Maciej Zenkteler (Fot 1.) oraz prezes PTB, prof. dr hab. Zbigniew Mirek. W trakcie tej uroczystości ośmiu wybitnym botanikom z kraju i zagranicy wręczono dyplomy członka honorowego Polskiego Towarzystwa Botanicznego – w ten sposób uhonorowani zostali profesorowie: Kazimierz Browicz, Jerzy Fabiszewski, Stefan Zajączkowski, Kazimierz Zarzycki, Maciej Zenkteler oraz Andreas Bresinsky, Elias Landoldt i Harold Marshall. Z kolei Medalem im. W. Szafera, przyznawanym przez Zarząd Główny PTB za opublikowanie prac odznaczających się wybitną wartością, odznaczono prof. dr hab. Magdalenę Ralską-Jasiewiczową, a Medalem im. B. Hryniewieckiego zostały uhonorowane osoby i instytucje zasłużone na polu upowszechniania wiedzy botanicznej – profesorowie Aleksander Łukasiewicz i Jadwiga Siemińska, rodzina państwa Falińskich oraz Instytut Dendrologii Polskiej Akademii Nauk w Kórniku i Miejski Ogród Botaniczny w Łodzi. Przesma-